

زباله‌هایی که از پشت رل می‌آیند

شیشه ماشین را پایین می‌دهیم. بطری آب، ته‌مانده سیگار، پوست میوه و تخمه، پاکت چیپس و پفک را هر جا که دستمان برسد، پرت می‌کنیم.

جام جم آنلاین: شیشه ماشین را پایین می‌دهیم. بطری آب، ته‌مانده سیگار، پوست میوه و تخمه، پاکت چیپس و پفک را هر جا که دستمان برسد، پرت می‌کنیم. #171; شهر ما خانه ما؛ برای خیلی از ما فقط در حد یک شعار زیبا مانده که هر کجا ضرورتش را احساس کنیم آن را به عنوان دم‌دستی‌ترین شعاری که نشان دهد چقدر شهروند قانونمداری هستیم، خرج می‌کنیم.

همه ما به خوبی می‌دانیم به عنوان شهروندان یک شهر باید خیابان‌ها و کوچه‌های شهری را که در آن زندگی می‌کنیم مانند خانه خود بدانیم و شاید کمترین کاری که از دستمان برمی‌آید هم این باشد که چهره شهرمان را با انداختن زباله روی زمین نازیبا نکنیم، اما خیلی از ما در این زمینه کوتاهی می‌کنیم.

از مرداد امسال تاکنون هزار راننده که از خودروشان زباله به سطح شهر پرتاب کرده‌اند، اعمال قانون شده‌اند؛ پلیس می‌گوید پرتاب زباله در سطح معابر از مصادیق تخلفات رانندگی است و پلیس به‌سادگی از رانندگان متخلف نمی‌گذرد.

رئیس پلیس راهور تهران در گفت‌وگو با جام‌جم در حالی که معتقد است با برخوردهای انجام شده میزان ارتکاب این تخلف نسبت به گذشته در میان رانندگان کمتر شده است، تأکید می‌کند: افسران راهنمایی و رانندگی مستقر در سطح شهر به محض رویت، رانندگان متخلف را برابر قانون 30 هزار تومان جریمه می‌کنند.

به گفته سردار حسین رحیمی، رانندگان متخلف به صورت نامحسوس نیز کنترل می‌شوند؛ در مرکز کنترل ترافیک پلیس، دوربین‌های مستقر در سطح شهر از خودروهای متخلف در حین ریختن زباله عکسبرداری کرده و این تصاویر همراه قبض جریمه به در منزل رانندگان متخلف ارسال می‌شود.

رئیس پلیس راهور تهران به نکته جالبی هم اشاره می‌کند، این که برخورد با زباله‌ریزهای شهری فقط مختص رانندگان نیست بلکه با دیگر سرنشینان خودرو در صورت پرتاب زباله نیز برخورد می‌شود، اما به جای آنها راننده جریمه می‌شود چون وی باید در مقابل سایرینشان نیز مسئول بوده و به آنها نسبت به این کار تذکر دهد.

رحیمی به این نکته نیز اشاره می‌کند که وظیفه پلیس فقط اعمال قانون برای رانندگان متخلفی است که زباله در سطح شهر می‌ریزند و بخش دیگری از مصوبه شورای شهر که مربوط به برخورد با ریختن نخاله ساختمانی در کوچه و معابر است در حیطه وظایف پلیس نبوده و این برخورد با این متخلفان به عهده شهرداری است.

مصوبه‌ای برای مقابله با زباله‌سازهای شهری

آذر 86، طرح ساماندهی راهکارهای حقوقی و اجرایی برخورد با متخلفان پخش، دفع، حمل و امحای غیرمجاز و نامناسب پسماندها در فضاها و معابر عمومی شهر به تصویب رسید که براساس آن قرار شد رانندگانی که از خودروها زباله به سطح شهر پرت کنند تا سقف 35 هزار تومان جریمه شوند همچنین جریمه تخلیه زباله در محل‌های غیرمجاز نیز ده میلیون تومان است.

برای اجرای این مصوبه جلسات متعددی با مشارکت فرمانداری، دادستانی، نیروی انتظامی، شورای حل اختلاف، سازمان حفاظت محیط زیست تهران و سایر دستگاه‌های متولی برگزار و امکان اجرایی شدن یا نشدن این مصوبه مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت پس از جمع‌بندی‌هایی به عمل آمده مشخص شد با وجود این که مسئولیت اجرایی قانون پسماندها طبق ماده هشتم قانون مدیریت پسماندها به عهده شهرداری‌هاست، اما ظرفیت‌های قانونی برخورد با متخلفان حمل و پخش نامناسب پسماندها خارج از ماموریت‌های اجرایی شهرداری بوده و قانون برای این مساله متولی دیگری را در نظر گرفته که قوه قضاییه و نیروی انتظامی است.

خرداد 87، رسول خادم، رئیس کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران، از جریمه صد هزار تومانی برای راننده متخلف در پایتخت که از خودروی خود زباله به سطح شهر ریخته بود، خبر داد و گفت این آمار مربوط به چهار ماهی است که پلیس راهور موظف شده

خودروهایی متخلف زباله‌ریز در شهر را جریمه کند که مبلغ این جریمه برای رانندگان متخلف 7000 تومان بود.

قانون رانندگی چه می‌گوید؟

براساس قانون جدید رسیدگی به تخلفات رانندگی که اجرای آن طی دو مرحله (اردیبهشت و دی سال گذشته) در کشور آغاز شد، ریختن اشیاء و ضایعات در سطح معابر به عنوان تخلف رانندگی محسوب شده و راننده متخلف باید متناسب با نوع تخلف، جریمه‌های 300، 400 و 500 هزار ریال بپردازد.

پلیس می‌گوید ناتوانی راننده در کنترل وسیله نقلیه آن هم به دلیل مواجه شدن ناگهانی با اشیاء و ضایعات موجود در سطح معابر یکی از دلایل تصادفات رانندگی است، البته برخی از این اشیاء به دلیل حوادث قهری و طبیعی مانند سقوط بهمن، رانش زمین، سیل و زلزله به وجود می‌آید و برخی دیگر به دلیل بی‌توجهی سایر رانندگان ایجاد می‌شود.

نکته: در بسیاری از کشورها جریمه ریختن زباله در سطح شهر آنقدر سنگین است که متخلف‌ها مجبورند بابت پرتاب کردن زباله، بخش قابل توجهی از حقوق‌شان را بپردازند

تخلیه نخاله، زباله، مصالح ساختمانی در مسیر عبور و مرور در سطح معابر و همچنین بیرون انداختن زباله و اشیاء از داخل خودرو به بیرون، خطرات و حوادثی از جمله خسارت، پنچر شدن و لغزیدن وسیله نقلیه، انحراف به چپ یا راست و بعضاً برخورد با وسایل نقلیه دیگر یا واژگون شدن خودرو، ترمز ناگهانی و برخورد وسایل نقلیه دیگر از قسمت عقب با خودروی دیگر را به همراه دارد که این مسائل لزوم جدی گرفتن این بند از آیین‌نامه جدید راهنمایی و رانندگی توسط مجریان قانون را دوچندان می‌کند.

میزان جریمه ریختن اشیاء و ضایعات در خیابان‌ها، بزرگراه‌ها و جاده‌ها به عنوان یک تخلف رانندگی به این شرح است.

– مطابق بند 2073 جدول جریمه‌های رانندگی، پرتاب کردن یا ریختن ضایعات، زباله، اشیاء و آب دهان از وسیله نقلیه در سطح معابر در شهرهای بزرگ و جاده‌های بین شهری 300 هزار ریال جریمه دارد.

– در بند 2075 جدول جرایم رانندگی، برای ریختن یا ریزش روغن، بنزین، گازوئیل یا سایر مایعات آلوده و تخریب‌کننده سطح راه در شهرهای بزرگ و جاده‌های بین شهری 300 هزار ریال تعیین شده است.

– مطابق بند 2058 تخلیه نخاله، مصالح ساختمانی، فاضلاب و ایجاد هر گونه مانع در مسیر عبور و مرور وسایل نقلیه در راه‌ها و حریم آنها 500 هزار ریال جریمه دارد.

– مطابق بند 2059 برای حمل کردن زباله، نخاله و مصالح ساختمانی و امثال آن بدون حفاظ و پوشش لازم 400 هزار ریال جریمه تعیین شده و در صورت بررسی کارشناسان و تاثیرگذاری آنها در وقوع تصادفات رانندگی، راننده مرتکب به عنوان مقصر به مراجع قضایی معرفی خواهد شد.

عابران پیاده، فراموش شده‌اند

در مصوبه شورای شهر و در قانون جدید رسیدگی به جرایم رانندگی، سخنی از عابران پیاده که آنها هم مانند رانندگان جزئی از شهروندان این شهر محسوب می‌شوند، به میان نیامده است.

عابران پیاده‌ای که شعار شهر ما، خانه ما کمترین معنایی برایشان ندارد؛ شهروندانی که به جای این که به خود زحمت بدهند و زباله‌ای که خود عامل تولید آن بوده‌اند را تا رسیدن به نزدیک‌ترین سطل زباله در دستشان نگه دارند، ترجیح می‌دهند با ریختن آن داخل جوی آب، پای درختان و گوشه و کنار پیاده‌رو از شر آن خلاص شوند بدون این که از بابت بازخواست شدن در این زمینه کمترین نگرانی داشته باشند.

در سایه همین خلأ قانونی است که برخی شهروندان قانون‌گریز به راحتی در اجرای تکالیف و حقوق شهروندی خود کوتاهی می‌کنند.

در واقع چه در مصوبه شورای شهر و چه در قانون جدید راهنمایی و رانندگی، پرداختن به موضوع زباله‌ریزی رانندگان خودروها در

سطح شهر آنقدر حساسیت ایجاد کرده که موجب شده گروه دیگری از متخلفان احتمالی که ممکن است عابران پیاده جزئی از آنها باشند به راحتی در این میان نادیده گرفته شوند.

جریمه زباله‌ریزها در برخی کشورها

برخورد با زباله‌ریزهای شهری شاید در نظر بسیاری از شهروندان ساده و کم‌اهمیت به نظر برسد، اما در بسیاری از کشورها جریمه ریختن زباله در سطح شهر آنقدر سنگین است که اگر آن دسته از معدود شهروندان متخلف ما در آنجا زندگی می‌کردند شاید مجبور بودند بابت پرتاب کردن زباله در سطح شهر بخش قابل‌توجهی از حقوق‌شان را بپردازند.

چندی پیش در منطقه #171;زی‌لاند» کشور هلند مردی که سبب خورده و آن را از ماشین بیرون پرت کرده بود به 2200 یورو جریمه محکوم شد و جالب‌تر این که شبکه‌های مختلف تلویزیونی ده‌ها بار تصویر او را نشان داد!

ریختن زباله در این کشور جریمه مالی سنگینی دارد و اگر شهروند متخلفی پول نداشته باشد باید به زندان برود؛ در کشور کره جریمه ریختن اندکی زباله در خیابان برابر با 11 تا 13 درصد پایه حقوق یک کارمند است؛ در سنگاپور ریختن زباله در معابر عمومی جرم محسوب می‌شود و پلیس می‌تواند فردی را که در معابر و خیابان‌ها آشغال ریخته جریمه کند.

جالب‌تر این که اگر فردی سه بار به دلیل کثیف کردن خیابان‌ها، توسط پلیس سنگاپور جریمه شود برای بار چهارم دولت او را مجبور خواهد کرد یکشنبه با پیشبندی که روی آن عنوان #171;من شهر را کثیف کرده‌ام» نوشته شده است، خیابان‌های شهر را جارو کند.

در انگلیس نیز پلیس رانندگانی را که از خودرو زباله به بیرون پرتاب می‌کنند، جریمه می‌کند.

در ژاپن هر کس که کوچک‌ترین زباله یا حتی آب دهان را در معابر عمومی بریزد ۸۰ تا ۱۶۰ ین جریمه می‌شود.

وظیفه شهروندی را فراموش نکنیم

شاید انداختن پوست میوه، نایلون خوراکی، آدامس و پوست تخمه در میان ده‌ها تخلف ریز و درشت رانندگی یا مصادیق بارزی از رعایت نکردن وظایف شهروندی، خیلی ساده و پیش پا افتاده به نظر برسد، اما واقعیت این است که شهروندانی که همین مصادیق به ظاهر کم‌اهمیت از وظایف شهروندی را نادیده می‌گیرند همان‌هایی هستند که از ارتکاب تخلفات بزرگ‌تر نیز ابایی ندارند. در این میان، فرزندانمان را هم نباید فراموش کنیم. آنها چشم و گوشی کنجکاو دارند و به راحتی رفتار و حرکات دیگران را زیر ذره‌بین قرار می‌دهند و آنها را با جزئیات، ثبت و ضبط می‌کنند. فراموش نکنیم تا زمانی که ما در رعایت وظایف شهروندی خود کوتاهی کنیم نمی‌توانیم توقع داشته باشیم فرزندانمان نیز در آینده شهروندانی مسئولیت‌پذیر باشند؛ شاید دیگر وقت آن رسیده که خودمان در این راه پیشقدم شویم.

پوران محمدی / گروه جامعه